

for respekt for den enkelte, udviklingen af selv-værd og retten til selvbestemmelse.

Vi tror ikke, at nogen drømmer om et liv som førtidspensionister. Jeg kender mange børn, der gerne vil være brandmand, politibetjent, balletdanser, sygeplejerske, tømrer og sådan noget, men jeg har endnu aldrig mødt et barn, som drømmer om et liv i passiv forsørgelse på kon-tanthjælp eller førtidspension. Derfor bør et-hvert anstændigt møde mellem det sociale sy-stem og den borger, som på grund af varigt ned-sat funktionsevne ikke længere kan klare sit hid-tidige arbejde, tage udgangspunkt i, at borgeren har en god grund til at bede om hjælp, og at må-let skal være, at man sammen finder den bedste løsning.

Har borgeren lyst og mod til at blive revalide-ret, er det den bedste løsning, og en selektiv ar-bejdsplacering i f.eks. fleksjob kunne også være den bedste løsning. Men der er også situationer, hvor det at trække borgeren gennem diverse ak-tiveringer og arbejdsprøvninger tangerer mis-handling. Kvinden, der har arbejdet på filetfab-rikken de sidste 40 år, som er slidt op og har daglige smerter i ryg og arme og underliv, har garanteret holdt pinen ud længere, end nogen læge ville anbefale; hun vil gerne holde den gå-ende indtil efterlønnen, men hun kan ikke mere. Eller tag manden, der har knoklet på slagteriet, og hvor kroppen nu har sagt stop. De tilhører ikke en gruppe, der er stolt over ikke at kunne arbejde, men deres grundlæggende skolekund-skaber og deres alder taler imod revalidering. De kan muligvis klare et fleksjob, men hvis ener-gien er brugt op, og de ikke selv har lyst, bør de kunne få førtidspension. At tvinge dem gennem arbejdsprøvninger, aktiveringer og sådan noget vil fjerne den sidste rest af selvverd.

Også i Enhedslisten synes vi, at man skal have lov til at arbejde, hvis man har evner, lyst og energi, også selv om man ikke kan yde hundre-de procent. Vi har aldrig været tilhængere af, at mennesker bliver frataget muligheder, fordi de er født anderledes eller har pådraget sig skader i livet, og revalidering har altid været et af de bedste forebyggende elementer. Men siden bi-standslovens ikrafttræden og afskaffelsen af Mødrehjælpen og revalideringscentre har net-op det redskab været anvendt mindre og min-dre. Helt galt gik det for de stærkt fysisk handi-cappede, da der kom tidsbegrænsninger på re-valideringsforløb, for netop i den gruppe var der mange, der skulle have en specialiseret vide-regående uddannelse, f.eks. på et universitet, for

at få noget, de reelt kunne bruge erhvervs-mæssigt. Den stigende tvangsaktivering i løbet af 1990'erne havde også den negative konsekvens, at kommunerne i mindre og mindre grad har brugt revalideringsredskabet.

Vi er enige i – og det må man meget gerne be-mærke – at en førtidspension bør være så høj, at man rent faktisk kan leve af den og derfor ikke har behov for gang på gang at søge kommunen om personlige tillæg til enkeltudgifter. Princip-perne bag den del af reformen er vi enige i. Men vi synes altså ikke, at dagpengemaximum er et rimeligt livs langt forsørgelsesgrundlag. Der vil være førtidspensionister, f.eks. psykisk udvik-lingshæmmede eller stærkt fysisk handicappede, som skal overleve på dagpengeniveau fra de er 18 år, til de når folkepensionsalderen som 65-årige. En sådan indkomst giver aldrig råd til at etablere sig i egen bolig, tage på ferie, hyre en håndværker til at få lavet dyre reparationer, be-tale tandlægeregninger, gå ud at spise, gå i tea-tret eller til frisøren eller sågar i en modebutik. I Enhedslisten er vi varme tilhængere af genbrug, men at dømmе folk til hele livet at købe indbo og tøj i genbrugsbutikker af nød og samtidig tvinge dem til at forsvare mange af de ting, som vi andre sætter stor pris på, synes vi ikke er ri-meligt.

Når muligheden for personlige tillæg bortfal-der, mister førtidspensionisten muligheden for at få bevilget hjælp i ekstraordinære situationer, og netop en stor gruppe af disse mennesker har brug for at have råd til f.eks. håndværkere, fordi de ikke kan gøre tingene selv. Det ser heller ikke godt ud for de børnefamilier, der skal overleve på førtidspension.

I høringssvaret fra DSI kan man se, at en enlig forsøger på førtidspension med de foreslåede regler vil få 11.951 kr. mindre om året, hvis ved-kommende ellers havde været berettiget til mel-lemste pension, og 27.244 kr. mindre om året, hvis vedkommende havde været berettiget til højeste pension. Ikke bare forældrene vil skulle leve med store økonomiske afsavn, men også deres børn. De har i forvejen ofte et større an-svar end deres jævnaldrende kammerater, fordi de bistår med praktiske opgaver, men de vil op-leve, at der bliver sagt nej til det, kammeraterne må og kan, for der er ikke råd til konfirmations-fest og skitur med fritidsklubben, håndboldsko, ridestøvler og de ting, som de måske ser deres kammerater få.

Når forligspartierne vælger at fjerne de per-sonlige tillæg og det særlige børnetilskud, burde